

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/229/2018
Identifikačné číslo spisu: 2107222308
Dátum vydania rozhodnutia: 27.06.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:2107222308.10

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci výživného plnoletej osoby navrhovateľky D. V., bývajúcej v X., proti osobe povinnej platiť výživné V. V., bývajúcemu v G., zastúpenému Pavlom Šafárom, advokátom so sídlom v Bratislave, Ventúrska č. 12, o zvýšenie výživného, vedenej na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 4 C 223/2008, o dovolaní osoby povinnej platiť výživné proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 8. januára 2018 sp. zn. 11 CoP 203/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Piešťany (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 9. septembra 2011 č. k. 4 C 223/2008-151 zmenil rozsudok Okresného súdu Trnava zo dňa 13. januára 1992 č. k. 19 C 180/1991-35 v časti výživného na navrhovateľku tak, že výživné osoby povinnej platiť výživné na navrhovateľku s účinnosťou od 26.7.2007 do 31.12.2008 zvýšil zo sumy 1 000 Sk mesačne na sumu 5 500 Sk mesačne a s účinnosťou od 1.1.2009 do 2.6.2011 na sumu 182,57 eur mesačne, a dlh na zročnom výživnom za obdobie od 26.7.2007 do 2.6.2011 v celkovej výške 6 677,87 eur osobe povinnej platiť výživné uložil zaplatiť navrhovateľke do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. O trovách konania rozhodol tak, že navrhovateľke náhradu trov konania nepriznal.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením z 8. septembra 2015, č. k. 9 Co 447/2015-187 odmietol odvolanie osoby povinnej platiť výživné ako oneskorene podané. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 a § 146 ods. 1 písm. c) O.s.p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie osoba povinná platiť výživné. Navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že jej odvolací súd svojím postupom odňal možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) O.s.p. Toto procesné pochybenie odôvodnil tým, že Okresný súd Piešťany doručoval

vyhlásený rozsudok zo dňa 9. septembra 2011 č. k. 4 C 223/2008-151 splnomocnenému právnenému zástupcovi osoby povinnej platiť výživné JUDr. Jiřímu Kratochvílovi. Odvolateľ takto doručený rozsudok súdu prvej inštancie nepovažoval za riadne doručený, čím došlo k nesprávnemu ustáleniu začiatku plynutia lehoty na podanie odvolania proti rozsudku. Poukázal na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 z 13.11.2007 o doručovaní súdnych a mimosúdnych písomností vo veciach občianskych a obchodných v členských štátoch EÚ, nakoľko ho zastupoval český advokát, ktorý nespĺňal predpoklady pre výkon európskeho hosťujúceho advokáta s neexistenciou slovenského spolupracujúceho advokáta, ktorému mal byť doručený predmetný rozsudok.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací uznesením zo dňa 31. januára 2017, č. k. 2 Cdo 24/2016-210 zrušil uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 8. septembra 2015, č. k. 9 Co 447/2015-187 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolací súd dospel k záveru, že nakoľko sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal s podstatnou námietkou podaného odvolania, a teda či odvolanie bolo osobou povinnou platiť výživné podané skutočne oneskorene, a to s poukazom na ustanovenie § 25 ods. 1 O.s.p. a ustanovenie § 2 ods. 1, § 30 písm. a), b) a c), § 32, § 35 ods. 1 a § 38 ods. 1 zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii, ako sa ani nezaoberal žiadosťou odvolateľa o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania, došlo v predmetnej veci rozhodnutím odvolacieho súdu k naplneniu dovolacieho dôvodu uvedeného v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) O.s.p., teda k odňatiu možnosti osoby povinnej platiť výživné konať pred súdom.

5. Krajský súd v Trnave uznesením zo dňa 8. januára 2018 č. k. 11 CoP 203/2017-229 opätovne vec posúdil v zmysle právneho názoru vysloveného v zrušujúcom rozhodnutí dovolacieho súdu a dospel k záveru, že odvolanie osoby povinnej platiť výživné je podané oneskorene a preto ho odmietol. Z obsahu spisového materiálu vyplynulo, že rozsudok súdu prvej inštancie bol právnenému zástupcovi osoby povinnej platiť výživné doručený dňa 13. októbra 2011 a osoba povinná platiť výživné podala odvolanie na poštovú prepravu dňa 6. februára 2015, t. j. po uplynutí lehoty na podanie odvolania. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 52 CMP.

6. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala včas dovolanie osoba povinná platiť výživné (ďalej aj „dovolateľ“). Dovoláním napadol toto uznesenie v celom rozsahu. V dovolaní uviedol že ho podáva podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP. Prípustnosť svojho dovolania vyvodzoval z toho, že odvolací súd nerešpektoval právny názor dovolacieho súdu uvedený v zrušujúcom uznesení. Zároveň žiadal odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu a navrhoval vec vrátiť na ďalšie konanie odvolaciemu súdu, s tým, že požaduje riadne doručenie rozsudku súdu prvej inštancie do vlastných rúk, pretože tým mu bude umožnené konať pred súdom, a to podaním včasného odvolania.

7. Navrhovateľka v o svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že h o žiada spolu s návrhom na odklad vykonateľnosti zamietnuť.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

9. Na konania vo veciach výživného plnoletých osôb sa s účinnosťou od 1. júla 2016 vzťahuje zákon č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“). V zmysle § 2 ods. 1 CMP sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže CMP neustanovuje inak, dovolací súd ďalej skúmal možnosť aplikácie ustanovení CSP pre konanie o dovolaní dovolateľa.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť (§ 447 písm. f) CSP).

11. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012, ktoré sú aktuálne aj za súčasnej procesnoprávnej úpravy).

12. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na príslušnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014). Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch. Ak by dovolací súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

13. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie úspešne napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. V danom prípade je v dovolaní dovolateľa uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 421 CSP.

14. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

15. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

16. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

17. Dovolateľ podáva dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, ktorého prípustnosť vyvodzuje z toho, že odvolací súd nerešpektoval právny názor dovolacieho súdu uvedený v zrušujúcom uznesení zo dňa 31. januára 2017, č. k. 2 Cdo 24/2016-210. Navrhuje riadne doručenie rozsudku súdu prvej inštancie do vlastných rúk, ktorým mu bude umožnené konať pred súdom, a to následným podaním včasného odvolania.

18. V súvislosti s takto označeným a vymedzeným dovolacím dôvodom najvyšší súd uvádza, že nemôže byť v tomto smere postačujúce, nakoľko dovolací súd viazaný obsahovým vymedzením dovolacieho dôvodu, aby dovolateľ prípustnosť svojho dovolania pri riešení právnej otázky odôvodnil len odkazom na zákonné ustanovenie § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, ale je potrebné, aby dovolateľ konkrétne uviedol právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a ktorá právna otázka je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne a vysvetlil, prečo z jeho pohľadu zaujal odvolací súd nesprávny právny názor na riešenie konkrétne zadefinovanej právnej otázky (pozri Števec M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C.H. BECK, str. 1409).

19. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

20. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP), alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c) CSP).

21. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je relevantná právna otázka, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi vyskytla nejednotnosť navonok prejavovaná v prijatí odlišných právnych názorov, teda ide o otázku, ktorú už dovolací súd riešil, avšak právne názory dovolacích senátov sa ešte neustálili a nepredstavujú ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu. Ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, bolo jeho procesnou povinnosťou a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ označením konkrétnych odlišných, protirečiacich si rozhodnutí dovolacieho súdu doložiť, že predmetná právna otázka je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. V takom prípade je dovolateľ povinný označiť rozhodnutia dovolacieho súdu, v ktorých dovolací súd o danej právnej otázke rozhodoval rozdielne a zaujal iné právne závery. Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, nevymedzil označením rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré o danej právnej otázke zaujali rozdielne právne závery, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum. Ak by dovolací súd postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu.

22. Dovolateľ v dovolaní žiadnym konkrétnym rozhodnutím najvyššieho súdu nedoložil svoju

argumentáciu o tom, že dovolací súd pri posudzovaní predmetnej veci rozhoduje rozdielne, prijímajúc v skutkovo a právne obdobných prípadoch (dovolacích konaniach) odlišné právne závery. Už so zreteľom na to neboli dané procesné predpoklady, aby dovolací súd pristúpil k uskutočneniu meritórneho dovolacieho prieskumu.

23. Navyše dovolateľ v dovolaní síce uviedol, že dovolanie podáva „podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP“, právnu otázku v zmysle vyššie uvedeného ale nevymedzil spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP. Dovolateľ v dovolaní nevymedzil právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a následne malo zakladať nesprávne právne posúdenie veci. Bez uvedeného nemôže najvyšší súd pristúpiť k posúdeniu prípustnosti dovolania a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný, bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP. V zmysle vyššie uvedeného je zrejmé, že dovolateľ nesúhlasí s vydaným rozhodnutím odvolacieho súdu. Avšak sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci však významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP.

24. Z uvedených dôvodov najvyšší súd odmietol dovolanie dovolateľa podľa ustanovenia § 447 písm. f) CSP.

25. Dovolací súd o nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 52 CMP a § 451 ods. 3 CSP.

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.